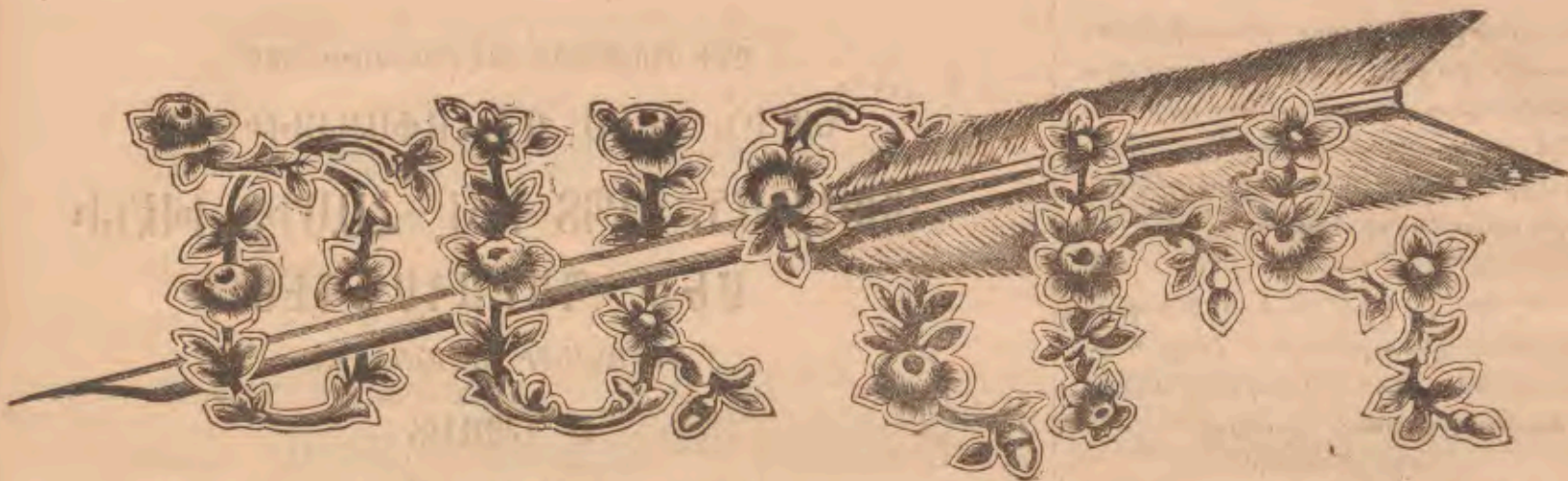

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեփարքի եւ Շաբաթ օրերն : — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դրե արծաթ : — Վեցամսեայն 50. — Գաւառաց համար 115 դրե. Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրշ.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Արսոնաշէր եւ Տնօրէն Անտոն Սահեան, Կ. Պօլիս, Պապը Ալի հասէսի քիւ 20 Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տր.իր:

ԹԻԻ 121 Բ. ՏԱՐԻ

1888

ՓԵՏՐՈՒՄ 24 ԶՈՐԵՓԵՍԱԲԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երկուշաբթի օրն ժամը 5ին ելլալով Կայսերական Պալատն երթալով, ժամու մը չափ տեսակցեցաւ Պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիրէյա բաշայի հետ :

Եւդոկիոյ առաջնորդական Տեղապահ Արթ. Տ. Սահակ Վ. Այվատեան իւր առաջնորդական ընտրութենէն հրաժարիլ հարկադրուեր է :

Զրոյց մը կայ թէ Կրօն. Ժողովը խմբովին հրաժարելու կը միտի եղբր. :

Իզմիրէն հետեւեալ լուրերն կու տան .

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանին համեմատ տեղւոյն ազգային Վարչութիւնը գրած ըլլալով շահապաշտան վարդապետին անմիջապէս ելնել իզմիր գալ, սա պատասխաներ է թէ առաջին անգամ է որ իրեն այս տեսակ հրաման մը կըլլայ որունանմիջապէս հնազանդելու համար փութեացէր է իւր պաշտօնէն հրաժարիլ (ճամբու մտիր սանկ տեսնեմ) այսու հանդերձ պիտի սպասէ եղբր կարգա.

դրել իւր անձնական հաշիւներն (որուն համար առ նուազն վեց ամիս պէտք է, ասի բանիդ կու գալ) :

Նաեւ Զմիւռնիոյ Վարչութեան կողմէ գիր մը ղրկուելով Մաղնիսայի Թաղ. Խորհրդոյ ղեկուցուեր է որ հանգարտ կենան և յուզում պատճառելու տեղի չի տան :

Այս տնօրէնութիւններ արդէն հաղորդուած են Աղդ. Պատրիարքարանի, ինչպէս նա և շահապաշտանի վերաբերեալ այն գրութիւններ զոր տեղւոյն Սուլթանարք բաշան իզմիրի Վսեմ. կուսակալին ղրկած և Ն. Վսեմ. մութիւնն մեր իզմիրի առաջնորդարանին ղրկած էր :

Յիշեալ ղրութեանց մէջ կը գրուանուի եղբր Մանիսայի խարէի Ժողովոյ անդամ մեծ. Աւետիս Էֆէնտի Գայենտերեանի շահապաշտանի խնդրոյն նկատմամբ տեղւոյն մութէսարքֆին հրամանաւ ի գիր առած մի տեղեկագիրն որուն պարունակութիւնը բոլորովին աննպաստ է շահապաշտանի և իւր մի քանի աննշան համախօսիցը :

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն կիրակի առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Մայր եկեղեցին և եօթը քահանաներ ձեռնադրեց :

Երուսաղեմի Ս. Յակոբայ միաբանութիւնն Պտրիարքարան ղրկելու է վանուց մատակարարութեան անցեալ տարուան հաշուեցոյցն որ պիտի յղուի Երեսփոխանական Ժողովոյ :

Վերապատուելի միաբանութիւնն եթէ ըստ կանոնի նախապէս հետեւէր այժմու ընթացքին, այն անդամաւոր յարաբեր չէր ըլլար. և խեղճ դաւաճացիք տարիներով ծանր լուծի մը տակ մնալէ կազատէին. այս համարատուութեան ցոյցն կը նմանի այն մարդու ընթացքին, որ գողերն իւր տունը թալլելէ յետոյ կսկսի դրան պարզունակներն դնել :

Ի նպաստ Խասգիւղի ներսիսեան երկսեռ վարժարանաց, վաղը գիշեր Խասգիւղի Թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ԶեմնԱԾՈՒՆ անուն թատերախաղն և Թղթէ վընոցով սիրահարը անուն կատակերգութիւնն :

Յուսով ենք որ պատուարժան հասարակութիւնը պիտի փութայ իւր ներկայութեամբն քաջալերել յիշեալ բարենպատակ ձեռնարկը :

Կէչէն նիւսխէմիդտէ «սաղլըքտա միրաու» սէրլէվհալը պիւր պէնտ իլէ, պաղը գատընլարըն՝ ղէվճէլի էլինէ բարա կէչտիկինի տուլտուքլարընը միւթէագըպ պիւր թագըմ վահի մէարիֆլէր աչտըքլարընը իյմա իտէլ :

նէշրիյաթըն՝ պաղըլար թարաֆընտան էսասէն վուգու պուլմուշ նաղարըլլա պաղըլարաղ. ճիտտի օլմուշ պիր մէսէլէ տտտ օլունմագտա իմիշ. հալպուքի պիղիմ մէզըիւր նէշրիյաթըմըզըն ասլա էսասը եօղ տուր :

Վիէննայի Միտիթարեան Միաբանութեան Վերապատուելի Հարց հրատարակած Հանդէս Ամսօրեայի Մարտ ամսաթիւն հրատարակուեցաւ :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— Բանասիրական — Դրական — Մատենախօսական — Վատիկանեան արուեստահանդէս պատկերադարձ — Գեղարուեստը Հայոց — Նորավէպ Գաւեսիւր — Եւրոպայի — Քաղ. տեսութիւն :

Գիտական Շարժումի 87ի Նոյ. և Դեկտեմբեր ամսաթիւերն հրատարակուեցան :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— Քննաշրջութիւն — Պ. Բասթէօրի մի առաջարկը ճագարաց ջնջման համար — Փղոսկրի ծառն — Լուսանկարում մթութեան մէջ — Աջաձեռնութիւն — Խըպիպ և դարման — Գիւտ լիտայի տապանատանց — Գիտական շարժումներ — Երկրաբանական — Ախտական — ազգ :

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յառաջիկայ Մարտ 3 հինգշաբթի գիշեր մեծ շքով տեղի պիտի ունենայ Հայոց Միացեալ ընկերութեանց տարեկան պարահանդէսն ընդ Օգոստոսիս և Հոկտեմբեր ամիսներին կայսերական վեհափառութեան ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ :

Մեր առատագուլթ Սուլթանին սոյն անհուն շնորհիւ այս տարուան մեծ Պարահանդէսն խիստ շքեղ պիտի ըլլայ, դիմակաւոր և անդիմակ ի նոր թատրոն Բերայի ինչպէս որ եօթն օր յետոյ տեղի պիտի ունենայ նաև Հռովմէական Հայոց Ս. Յակոբայ հիւանդանոցի և Յակոբեան ձրիավարժ վարժարանի ի նպաստ տարեկան մեծ Պարահանդէսն ընդ Բարձր հովանաւորութեամբ ելնտական նախարար Վսեմ. Մահմուտ Ճէլայէտտին բաշայի :

Այս երկու մեծ պարահանդէսներու մէջ, վայելուչ զգեստ կրելն անհրաժեշտ է :

ԸՆԴ ՕԳՈՍՏԱՓԱՆ ՀՈՎԱՆՈՒՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

ԴԻՄԱԿԱՌ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Հինգշաբթի 3/15 Մարտ 1888 երեկոյեան ժամը 4ին ի նոր թատրոն, Բերա

Մուտք մէկ օսմանեան ոսկի : Վայելուչ զգեստ կրելն անհրաժեշտ է : Կարգ. Յանձնախումբն իրաւունք ունի պահանջել, ի հարկին, որ դիմակաւորք ծանօթացնեն իրենց ո՞վ ըլլալը :

ԱՆԴԱՄԲ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

Տեարք

Մեծ. Փօթըր Մ. Հ. Ընդ. Տօբէն Ռա. Կ. Պանայն.	Նախագահ,
Վսեմ. Սէրվիշէն Էֆ. Անդամ Մէրալի	Դեր. Նախագահ,
» Լեւոն պէյ, Դեր. Տօբէն «Էֆէն» Սանդըլը	Բարտաղար
Մեծ. Ազարեան Ժօզէֆ Էֆ.	Գանձապետ,

Տեարք

Վսեմ, Ազարէգեան Սարգիս Էֆ.	» Խումարեան կարապետ Էֆ. (ն. Կաթ. Վհալէ Ապէն)
Մեծ. Աստարճեան Պօղոս Էֆ.	Մեծ. Կիւլպէնկեան Կիւլպէնք
» Փապուճեան կարապետ	Վսեմ. Մաքսուտ Սիմօն պէյ
Վսեմ. Բորթուգալ Միքայէլ Էֆ. Խորհ. Ելէմիէ Նախարարութեան,	Մեծ. Մերեմ-Գուլի Յարութիւն,
» Գուլումճեան Պետրուս Էֆ. Վե. Բարսեղ Հանայ և Անարայ պաշտօնաւոր,	Վսեմ. Միւնիւր Պէյ Ընդ. Բարսեղ Երէ. Աւա. և Հանթ. շէն-Բեանց
» Եռսուֆեան Տիգրան Էֆ. Անդամ Աւալ և Ապէն,	» Նորատունկեան Գարրիէլ Էֆ
Մեծ. Զօհրապ Գրիգոր	Մեծ. Նորատունկեան Յարութիւն
» Էօյեան Մկրտիչ	Վսեմ. Նուրեան Յովհաննէս Էֆ.
» Թաշեան Սարգիս Էֆ	» Ունճեան Աբիլ Էֆ.
» Թաշեան Յակոբ	Մեծ. Պէրպէրեան Պետրոս Էֆ
» Թորոսեան Յովհաննէս Էֆ. Ան. Կաթ. Իսկէրարէ Կաթարանէն	» Պօյաճեան Յովհաննէս
» Թօփալեան Գէորգ	Վսեմ. Սատի պէյ Վեր Հալաւ. Հանթ. շէն-Բեանց Նախարարութեան :
Վսեմ. Իպրահիմ պէյ Արարապէս Արար. Էրթոյ Նախարարութեան,	» Սաղըղ Յովհաննէս Էֆ.
» Խըտրեան Գրիգոր Էֆ. Վերապետ	» Սախա պէյ, Անդամ Պետական Խորհ.
» Խալ Հալ. Դիւանէ Արար. Գործ. Նախ.	» Սուպի պէյ, Ընդ. Բարսեղ Երէ. Կրկն Նախարարութեան :
	Մեծ. Սըվաճեան կարապետ Էֆ.

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՒԼԻԿ ՀԱՍՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԶՐԻԱՎԱՐԺ ԴՊՐՈՑԻ ԵՒ ԱՂՔԱՏԱԽԱՄ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Կ Ա Յ Ս Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ի Ր Ա Տ Է Ի Ի

Ընդ բարձր Հովանաւորութեամբ եւ Նախագահութեամբ ելմտա . Նախարար

ՎՍԵՄ ՄԱՅՍՈՒՏ ԶԵԼԱԼԵՏՏԻՆ ԲԱՇԱՅԻ

27/10 Մարտ, Շաբաթ գիշեր ի ժամ 4, ի Նոր Թատրոն Բէրա

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԻ

Վսեմ. Մահմուտ ճէլալէտին Բաշա Եւսէփեան Նախագահ
 Սրիստակէս Էֆ. Աղարեան Նախ. Աւետար. Սէնէֆ Գեր-Նախագահ.
 Մեծ. Դրիգոր Էֆ. Սամանճեան Գանձապետ
 Յովհաննէս Պէյ Դուլումճեան Իւսուխան Թարգմաղար

Մեծ. Աղարեան Անտոն Էֆէնտի,
 Սրիստակէս Էֆէնտի,
 Ալիքսանեան Յովհաննէս պէյ,
 Վսեմ. Բաբաղեան Լեւոն պէյ,
 Բորթուղալեան Միքայէլ Էֆ.
 Դադանովա Ժորժ Էֆ.
 Մեծ. Դասապեան Վիշէն Էֆ.
 Վսեմ. Դուլումճեան Պետրոս Էֆ.
 Եֆէնտիլեան Տիմիթրաքի Էֆ.
 Համամճեան Սարգիս Էֆ.
 Մեծ. Հէքիմեան Մկրտիչ Էֆ.
 Հէքիմեան Վիշէն Էֆ.
 Մեծ. Ճիվէլէկեան Տիգրան Էֆ.

Վսեմ. Նափիլեան Անտոն Բաշա,
 Մեծ. Նափիլեան Պետրոս Էֆ.
 Վսեմ. Նուրեան Յովհաննէս Էֆ.
 Մեծ. Պէրպէրեան Պետրոս Էֆ.
 Վսեմ. Սալիհ Միւնիր պէյ, Ընդհ.
 Դարա Սաբաթ. և Հանր. Շի-
 նութեանց Նախար.
 Սըր. Ալիքէտ Սանտիւրն Ա. Թարգ.
 Անգղ. Դեսպ.
 Մեծ. Սաղըրեան Անտոն Էֆ.
 Վսեմ. Սաղըրեան Յովհաննէս Էֆ.
 Մեծ. Սմայիլ Ժ, Հաշուակալ-Քանիչ
 Օսմ. Կ. Պանքայի,
 Պոլս. Անթուան Էֆէնտի:

ՍԷՐ

(Ներդրումներ)

Այս սխալ բառն Մագնիսականութիւն բառն է, քիչ մ'աւելի պարզենք մեր միտքը, այսինքն.

1. Մագնիսական հեղանիւթը պարզապէս երեւակայութեան ծնունդ է, մարդկային մարմնոյ մէջ արդէն գրտնուելով հեղանիւթ մը հարկ չը մնար ուրիշ մ'ստեղծելու, Զալէն հեղանիւթը որ կայ գործարանաւոր մարմնոյ մէջ մագնիսական երեւոյթները կատարելապէս բացատրելու կը բաւէ, ու-

րեմն առաջին հարցման ճիշտ պատասխանն տուած կըլլա՞ք եթէ Զալէն հեղանիւթն անուանեմք կենդանական մագնիսականութիւնը:

2. Այն երեւոյթները որ յառաջ կուգան հեղանիւթի մը միջոցաւ՝ յանիւրաւի վերագրուած են կամ լաւ եւս է ըսել անուանած են մագնիսականութիւն: Այս երեւոյթներ մագնիսացեալին ջղային դրութեան մի մասնաւոր բնախօսական վիճակին հետեւանքն են, այսինքն— լաւ ուշադրութիւն — մէկու մը ջղային հեղանիւթը ուրիշի մը ջղային հեղանիւթին հետ փոխանցական հաղորդակցութեան մէջ գրտ-

նուելով մագնիսական կոչուած երեւոյթներն յառաջ կուգան:

Զալէն հեղանիւթը (իմա Մագնիսական հեղանիւթ) ջղային բջիջներու մէջ ծնունդ առնող ոյժ մ'է (եւեքտրականութեան հետ կարելի է բաղդատել բայց ոչ անոր նմանեցնել (1) որուն միջոցաւ տեղի կունենան կեանքի բնական երեւոյթներն, որպէս նաեւ մագնիսական, քնէական (իրեօթիզմ) կոչուած երեւոյթներն:

Ինչ կը նշանակէ որիւ զալէն հեղանիւթը:

Այս կը նշանակէ. մէկը իւր ունեցած ջղային հեղանիւթը ու է միջոցաւ (այս միջոցներ քիչ յետոյ պիտի թուեմք) ուրիշի մը ջղային հեղանիւթին հետ հաղորդակցութեան մէջ դնելով անոր վրայ իշխել, անոր կամաց տէրն ինքն ըլլալ, այսինքն պարզ ըսելով անոր էութեան տէրն ըլլալ, թելադրել . . .

Ուրեմն, ճիշդ գրական և բնական բացատրութիւն մ'է երբ հանրապէս մը իւր վիպական հերոսներուն կամ հերոսներուն բերանն կը դնէ սա խօսքերն.

— Սիրտս գրաւեցիր, հոգւոյս տիրեցիր . . . կը պաշտեմ զքեզ . . .

Այս վերջին խօսքը պարզապէս սիրային յափշտակութիւն մ'է:

Հետեւեալ միջոցներէն մին կամ միւսն ի կիրարկանելով կարելի է յարմար անձ մը մագնիսացնել.

- 1 Հպումով, փշումով եւ շփումով:
- 2 Շարժումով եւ ձեւերով:
- 3 Ակնարկով:
- 4 Ձայնով եւ նուագով:
- 5 Օրինակով:
- 6 Միմիայն կամ երգողութեամբ:

Այս միջոցներէն իւրաքանչիւրը միևնոյն աղբեղութիւնն չեն ունենար, սա՛ կը տարբերի անձի մը տարիքին, կազմութեան, սովորութեան և այլ վիճակաց համեմատ, այսինքն անձ մը ձայնի մը տպաւորութեան տակ կարելի է դիւրաւ մագնիսացնել որքան կարելի չէ միեւնոյն անձը ակնարկով կամ շփումով մագնիսացնել և սորա հակառակն:

Այժմ խնդիրը զիւրացած է. յէ-

(1) Տաղաւարեան Էֆ. ի յօրինած Բնական պարզութիւն, որմէ կարելի է փոքրը ինչ տեղեկութիւն քաղել:

ըը ոմանց կարծածին պէս գեղեցկութեան ազդեցութեան միջոցաւ չը գոյանար, գեղեցիկն ընդհանրապէս կըրնայ հաճոյք առարկայ ըլլալ բայց ոչ սէր, սորա հակառակը պնդողներ՝ կարծիքներ միայն պաշտպանած կ'ըլլան, լոկ կարծիքներ . . . :

Ի՞նչ է գեղեցկութեան սահմանն :

Սորա ճիշդ պատասխանն ոչ ոք կարող է տալ :

Եթէ, գեղեցկութիւնը դիմաց գըծերու եւ չափերու համեմատութեան մէջ է ըսենք, որպէս ըսին խել մը գեղարուեստի վարպետներ, կը ռախալինք. վասն զի կրկին կարծիք մը պաշտպանած պիտի ըլլամք և Սիրոյ դրա-գիտական մեկնութիւն մը տուած չպիտի ըլլամք, որովհետեւ այդ վարպետներ իսկ իրենց մէջ տակաւին համաձայնած չեն դիմաց գծերու համեմատութեան վրայ, օրինակի համար, միոյն կարծեաց համեմատ Ստողկան ներկայացուցչին շրթունքէն մինչեւ դունչն չափող գիծն պէտք է ըլլայ երկայն, ուրիշի մը համար կարճ . . . և ասոնց նման խել մը մասերու և գծերու համեմատութեան մէջ վարպետաց կարծիքներն տարբեր են, և հոս իրաւամբ կարելի է ըսել Ուլտի հաշի հաշի . . . :

Ի՞նչ հարկ կայ երկար բացատրութիւններու, յարգելի Ընթերցող, միթէ չէ՞ք լսած, չէ՞ք տեսած, չէ՞ք պատահած երիտասարդի մը որ (օրինակի համար) սիրահարած է այնպիսի օրիորդի մը կամ կնոջ մ'որ շատերու համար, մանաւանդ քեզ համար տգեղութեան տիպար մ'է . . . այլ այդ երիտասարդին համար չէ գեղեցկութեան չրաչափաւ մը և իւր ամբողջ էութիւնն է, առանց չէր կեանքն իրեն համար գոյութիւն չունի եւ իրօք ալ առաջին առթիւ պատրաստ է իւր կեանքն զոհել չէր համար . . . արդ՝ ի՞նչպէս կարելի է մեկնել այս սէրը :

Պարզ կը տեսնուի թէ հոս քեզցիւնըն ու է գեր չունի, որովհետեւ իւր բացակայութեամբ կը փայլի . . . :

Եթէ անձ մը սէրը ուսումնասիրութեան առարկայ ըրած է իւր նկատած առաջին բանն սէրը փայլեալի հաշի . . . , և միթէ՞ գեղեցկութիւնը այդչափ խոր և վայրկենապէս ազդելու

զօրութիւն մ'ունի որչափ ունի մաշնիսականութիւնը : — Ո՛ր . . . :

Էռնէսդ Ֆետո իւր Ծառի Կոնսէնտուն վէպին հերոսներէն միոյն բնութան դրած է հետեւեալ խօսքերն :

«Ձեմ գիտեր թէ սէրն ինչպէս կը ծնի ուրիշ մարդոց քով. սա միայն գիտեմ թէ անգութը տիրեց ինձ բոլորէ մը մէջ : Առանց աւելորդ բանութեան կրնամ ըսել թէ «նախ մը բաւ եղաւ շանթահարելու զիս : Սիրտս, կեանքս, բոլոր մտածումներս, իբր թէ յանկարծական ցնցում մը ինձմէ կորզած լինէր զանոնք, այդ կնոջ կը վերաբերէին : Ամեն բան իւր հետն առած տարած էր : »

Ուրիշ հեղինակ մ'ալ իրաւամբ ըսած է սէրը «նախ Կոնսէնտուն» . . . , ի՞նչ կը նշանակեն այս խօսքեր, միթէ մեր ըսածը չեն հաստատեր :

Ի՞նչ է ուրեմն սէրը, ի՞նչպէս կը գոյանայ :

Ահա մեր պատասխանն որ դրութեան ալ եզրակացութիւնն է : — Սէրը՝ երկու հակաց ջղային հեղանիւթերու իրար փոխանցումէն վայրկենապէս յառաջ եկած ազդեցութիւն մը, տպաւորութիւն մը, զգացում մ'է . . . , այնպիսի սուրբ և ազնիւ զգացում մը որ սիրահարեալն իւր սիրոյ առարկային մէջ կապրի, իրար կը միանան հոգեւորապէս, և այս վիճակ յառաջանալով իրենց ամենանուիրական, ամենախնկելի իրաց տեղն կը գրաւէ . . . Սէրը, վերջապէս կը պաշտեն զիրար, որպէս ջերմեռանդ ոք կը պաշտէ իւր Աստուծոն :

Սէրն ի՞նչ միջոցաւ յառաջ կուգայ : Երիտասարդ մը կը սիրահարի օրիորդի մը (և փոխադարձաբար) ջղային հեղանիւթի փոխանցմամբ ըսինք : Բայց ի՞նչ միջոցաւ : — Որպէս վերը յիշեցինք, անձ մը մագնիսացնելու կամ քնացնելու համար վեց միջոցներ կային, և այդ վեց միջոցներէն մին կամ միւսը առաջին դերն կ'ստանար : Արդ, օրիորդի մը (գեղեցկութիւնը ու է գեր չունենալով) մի ակնարկն բաւ է երիտասարդն մագնիսացնելու և անոր սրտին մէջ սիրոյ հուրն արծարծելու, ուրիշ օրիորդի մը ձայնն կամ փափուկ և գրաւիչ ձեւերն ու շարժումներն բաւական են այսինչ կամ այնինչ սրտերու մէջ հրեւհներ, փո-

թորիկներ հանելու : Ուրեմն գեղեցիկ սեռն չը պէտք է ճշնի ինքզինքը գեղեցիկ ցոյց տալ, արհեստական միջոցներու ալ դիմելով, որովհետեւ Սիրոյ մէջ գեղեցկութիւնն գեր չունի, այլ հաճոյքի մէջ, և գեղեցիկ սեռն չեմ կարծեր որ ուղէ հաճոյքի առարկայ ըլլալ, այլ աւելի կ'ուղէ սիրուիլ, այսինքն սիրոյ առարկայ ըլլալ : Երկրորդ որ, եթէ այդ արհեստական գեղեցկութիւնը դիմացինէն նկատուի, փոխան սիրոյ աւելի զղուանք մը յառաջ կու գայ, եւ երրորդ որ իրենք գեղեցկութիւն ձեռք ձգել ջանացած միջոցներու տգեղութիւնն կը հրաւիրեն իրենց վրայ, ժամանակէն առաջ կրսկսին պառաւի գէմքեր ունենալ, որ ի հարկէ տեսնողին վրայ լաւ տպաւորութիւն չը թողուր :

Ահաւասիկ մեր պատասխանն որ ինչպէս կերելի կարծիքէ աւելի գիտութեան և փորձառութեան վրայ է հիմնեալ :

Մի քանի խօսք ևս ըսել աւելորդ չեմք համարիր :

Կանայք ի բնէ ջղային և տկարակազմ ըլլալով աւելի տրամադիր են շուտով ընդունիլ այն ազդեցութիւնները որ ջղային հեղանիւթի միջոցաւ կը կատարուին, որով կ'ինքնը աւելի հակամէտ են սիրելու . . . :

Մագնիսական երևոյթները յառաջ բերելու համար ամենէ ազդու միջոցներէ մին է աչերն (ակնարկ) և վիպական նկարագրութեանց մէջ հեղինակներ ակնարկն կ'ընտրեն իրենց կէտեր պատակի, որպէս յիշեցի վերն՝ Էռնէսդ Ֆետոն :

Տօ՛ղ. ֆ . . .

ՎԱՍՆ ԶԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ Է

Ձարմանալի բան դրամական տագնապն ու քօքօզութիւնը քանի կաւելնայ կարծես թէ ժողովրդեան ուրախութիւնն ու ծախսելու ալ տեղերն այնքան կ'աւելնան :

Ահա ինչպէս ամեն տարի, այս տարի ալ եկան հասան բարեկենդանի օրերն. նորէն մարդիկ իրենց դէմքերնէն դժգոհ այս տարի ալ տարբեր ու

անսովոր դեմքեր առնելու բունն եւ աւանդ մը ցոյց կու տան :

Ասոր մեր Ազմատէն ալ չկրնար բարկանալ :

Այս պահուստ վաճառականներն ապուշի, ապուշներն տօքթօքի, կանայք էրիկ մարդոց զգեստներն ու ձեւերը հազած փողոցները կը թափառին . անկուտի խմբագիրներն վաճառականի կամ ջոկանաւորի դիմակն առած, տարիէ մը ի վեր իւր պարտաւորով պատճառաւ անցնել չհամարձակած փողոցէն աներկիւղ և ազատ համարձակ կ'անցնէին : Եկեղեցականք անգամ արեղաթողի հաւատարիմ թողաւորութիւն կը վայելէին այս օրեր, որով ամբողջ տարուան մէջ չըրած բաներնին ընելու տարօրինակ ախորժակ մը կ'զգան :

Ապրին Սպանդարամետականք որ այս օրերն հաճեցան մեղի տալու :

Եթէ ամեն օր գինով ես, բարեկենդանի առթիւ պարտաւորեալ ես գիշերներն ալ գինովնալու . անանկ որ փոխանակ ֆէշն քու ներսդ լեցնելու դուն ֆէշին մէջ լողաս, հոգդ մի ըներ, ոչ ոք կը մեղադրէ զքեզ, վասն զի Բարեկենդան է :

Եթէ բոլոր տարին տամա չունենալուդ համար աթոռները ճղակտոր ընելու չափ գրկելով տանսելէ և այդպատճառաւ տան Խաչնէրը բզիկ բռնիկ ընելուդ համար յանդիմանուելէ ձանձրացած ես, ահա՛, աչքդ լոյս, բացուած են պարահանդէսները, անպարկեշտ կանանց խումբեր քեզիպէս ներու կ'սպասեն ու չորս կողմդ կը գալարին . ազատ ես օրն ի բուն անոնց հետ պարել . հոգդ մի ըներ, ոչ ոք կը մեղադրէ զքեզ, վասն զի Բարեկենդան է :

Եթէ՛ խանութիդ շահը հազիւ կը բաւէ տանդ համեստ ծախքը հոգալու և չաւելնար որ բարեկենդանի հաճոյից ալ մասնակցիս, կնոջդ կամ ծընողացդ ունեցածը չունեցածը թալելով տճապարես զանոնք սպառելով կործանուած փութալներու, հոգդ մի ըներ, ոչ ոք կը մեղադրէ զքեզ, վասն զի Բարեկենդան է :

Եթէ կնիկդ գիշեր մը գինով վիճակիդ մէջ գգուելի հանդերձ ու հանդերձ քեզ աղւոր մը քնացնելէ ետք դրպանդ կը թալլէ ու սպասաւորին

հետ ճեփառ դնելով՝ շունչը շիտակ վերտիկ պարահանդէսը կ'առնու, ուր իւր սիրողն սրտատրոփ իրեն կ'սպասէր, և առանց բան մը յայտնի ընելու նորէն մութնուլուսին իւր անկողին կը վերադառնայ, հոգդ մի ըներ, ոչ ոք կը մեղադրէ զքեզ, վասն զի Բարեկենդան է :

Եթէ թերթի մը բաժանորդ ես և պայմանաժամն անցած ըլլալուն ցրուիչ հարկւրաւոր անգամներ կուգայ կերթայ ստակ ուղելու, և դուն անոր տալիք ստակդ կերթաս սրճարաններու մէջ յիշի և քեզի համար կ'սպառես, հոգդ մի ըներ, ոչ ոք կը մեղադրէ զքեզ, վասն զի Բարեկենդան է :

Եթէ՛ տեսնես կարեկցութեան արժանի մէկը որ չէ թէ բարեկենդան ընելու այլ իւր մերկ և անօթի զաւակաց չոր հաց մը տանելու համար քեզի կը դիմէ, դու անոր տալիք ստակով գնա կինդ պարահանդէս տանելու աւելորդ ու մտաւի զարդեր ծախուտու, և անոնց անօթի տառապիլը տեսնելով, հոգդ մի ըներ ընաւ, վասն զի օր մը դու ինքզինքդ պիտի մեղադրես, և ուրիշներ պիտի պարտաւորին ըսել քեզ, վասն զի հիմայ ալ Մեծ պահք է :

Ապրի Բարեկենդանն, ապրիք և դուք ուրեմն :

Կահանգ

ՏԻՑԻՆ ԻՐԹԵՍԻ

Բազար կրնիւ Ստանպօլուն հէման հէր թարափընտա բէք չօք տիւ . յիւնէր օլտու, տիւլիւն տէնիլէն ճէմիլէթէր հէր քէսին պիլտիկի շէյլէր օլտուղունտան տիւլիւնէր հազդընա եէնիտէն տէնէճէք պիր շէյ Եօք տըր, հալպուրի Ստանպօլ թարափընտա պիր տէ տիւլիւն էրթէսի ատէթի վար տըր, վէ հէր հալ ու մէվըիտէ ալէա, էվսատ, էտնտ պուլունտուղը կիպի՝ ծիւլիւն էրթէսիսին՝ սօն մէվլի այաւընտա տիւլիւնէրտէ եաբարլար քի աթիտէքի նազ իտէճէկիմիզ պիր տիւլիւն էրթէսի Գուլ Գաբըտա վուգու պուլմուշ տուր :

Ծիւլիւն էվի հէր նէ գատար ու ֆադ իտի իսէ տէ տալէթի տալէթ

սիզ բէք չօք ատամ վար ըտը, կիւվէյի պալըքըն էսնաֆը միւթէպէրլէրինտէն պիր զաթ օլտու պուլթանթան սուրէթտէ տիւլիւն դուրմուշ իտի : Հաղըրուն բազար կիճէսի սապահա տէկին միւքէմէլ սուրէթտէ էյլէնտիլէր, եանի բազը իշտիլէր, օրթալըք այաւընտաւտըրնտա հէրքէս պաշլաուր տիւլիւն էրթէսի իսթէրիզ պաղըրշմաղա : Կիւվէյի նիմ սէրհօշ պիր հալտէ իտի ֆադաթ ումուսուն պուլ իսթիտասընը դապուլ էյլէ տի :

— Պաշ իւստիւնէ գարտաշլարըմ հայտէ պուեուրուն, կիքահար, էօնէ տիւշ պագալըմ :

— Պէն չալմատան օյնարըմ գարտաշլար :

— Օքիլդ պագնեմ Հաճի շատ չը խմես :

— Գօլ իւստիւնէ լագըրտըն էթմէ գա՛, ինչու պիտի չխմեմ, պու տա պէօյլէ պիր կիւն տիւր :

— Գա աճապ ընտօր եաման հալի մէջ տուն պրտոր տառնաս :

— Տուն վաղիֆէ մընէր գա ֆեբրուն օնու դօրումայը պէնտէն պիլ :

— Պիրի տէ լաղըմ քի սէնի դօրուուն :

— Պու լագըրտըյը էտէն սէ՛նսին էլմօն, պու թաշ պիլէ հէ՛, դարար չունի, կէօքտէն նէ՛ եաղմըշ տէ պիզ գապուլ էթմէմիշիք, էյ ճանըմ հայտէ պագալըմ չալիլըճը աղալար էօնէ կէչին, էվին գաբուունտան չըգար չըքմազ, զօրու պիր ձէզայիր մարշը պաշլամալը :

— Պաշ իւսթիւնէ, սէնին իստէտիղին ձէզայիր մարշը օլտուն, հայտէյին արգատաշլար թաղըմլարը ալըն :

— Տայը Համբար գալըսանա :

— Սնալ թող տունը կենայ, մեղայ զայէր միսմինաւորիկ պիտի մնանք :

— Կէրչէք պանա իլիշմէ գարտաշլար պու կիւն պալըքհանէեէ կիթմէսէմ օլմազ :

— Միաժին վըկայ գօյ վէրմէմ :

— Էթմէ գարտաշլար իշիմ վար :

— Օլմազ տէյօրում, անճա պարապար գանճա պարապար :

— Էյ տուր կօճուղումու ալալըմ :

— Գա տուն ալ չափուճալն խանմիշ կըլլաս :

— Էյ նէ եաբարլար չիմտի պու գատար էլսպապըն հաթըրընը մը գըմալը :

Վէլհասը տիւրիւնտէ պուլունան
թէքմիլ երբէքէր չալըլար էօնտէն
ձէզայիր մարչընը չալարագ սօգաղա
չըքարլար :

—Հաճի Սինէմ իլքին սողորու Գա-
րապուչաղըն , եօլունու թուլթ :

—Սէն գըրըրտամա , պէն օրալա-
րը պիլիրիմ :

—Պուեուրո՛ւն օրիստէ գարտաշ-
լար , պիլի չիյնէյիպ կէչմէք օլո՛ւր մը :

—Էյ հայտէ հէփսինէ պէնտէն վէր
պիրէր թէք :

—Սէնտէ տիւղ իչէճէքսին տայը
Հեթում :

—Եօք , պաշկա պիր շէյ վէր :

—Ալէա պիր գօնեաք վէրէյիմ :

—Սէն պանա պապայիտէ պիր
րօմ տօլտուր , գօնեակ տէտիլի՛ն նէ
տիր քի եանպօլու :

—Էյ ճանըմ էյլիյէ , տարօսու օլ-
մաեանըն պոշընա :

—Աֆիյէթ նուշ օլտուն պիր եաս-
տըքտա Եաշայասընը :

—Տայը Համբար եաստըք էսկիրսէ
նէ եաբայըմ :

—Էվվէլ Ալլազ , տօստլար սայէ-
սինտէ եէնիսինի Եաբարսըն . պաք-
սանա մէյհանէճի շունյարը թաղէլէ
տէ պիլիմ ալայ եօլա չըքսըն :

—Ալէ՛ստա պապամ :

—Չալկըճը աղալար «կիտէր օլ-
տոււմ ալիր թանէմ» շարգըյը չա-
լըն տա բանկիի չէօղէլիմ :

—Պունտան սողորու Գարապուչաղա
կիտէճե յիլ :

—Հաճի Մանտիյէ օղորտ օնտան
սօղրա կիտէրիլ . Հաճիուտա թագըմ
կէլ տըշարը :

—Պաշ իւստիւնէ էֆէնտիմ , քա՛շ
տիւղ օլաճաք :

—Պէն պիլիւրմիյիմ , էսկի քրման-
չօ , պաշ սայ , եիւղիւնէ պէշտէ պաշ
պէնտէն :

Վէլ հասըլ պու ճէմիյէթ պէօյլէ
պէշ ալթը մէյիսանէ վէ գօլթուդ էօ-
նիւնտէ տէօրտէր պէշէր գօլ իշտիք-
տէն սօղրա Գարապըչաղըն մէյիսանէ-
սինէ կիրտիլէր , վէ իշտէ պու սօն մէն-
զիլտէ գօնչալար տիւղէլտի վէ պու-
լունմասը մուլթաղ լաղըմ կէլէն իչկէմ-
պէ չօրպասը իլէ թուղլամա տէր հալ
քէօշէտէքի իչկէմպէճի տիւքեանըն-
տան եաբարըլըպ սօֆրանըն օրթա-
սընա գօնտու : Փիլվաղը շու գօնչա

սօֆրասը իլք գուրուլուշունտա փէք
լաթիֆ իտի իսէտէ , արատան պիր
սասաթ կէչէր կէչմէղ մէղէ թապագ-
լարընըն պուլաշըք վէ պիր պիրինէ
գարըշմըշ մէղէլէրի , եաղըլ րագը վէ
սու գատէհլէրի , իչկէմպէ չօրպասը-
նըն սօֆրանըն իւսթիւնէ թէօքիւլէն
տօնմուշ եաղլարընըն բիսլիքլէրինի կէօ-
րէն , հէր հալտէ րագը իչմէյի թէօվ-
պէ իտէր իտի :

Իշ պու տիւրիւն էրթէսիլէրին
քեաֆֆէսի երքըլըր հալտէ սէրհօշ օլ-
տուքտան սօղրա , ատէթտէն օլտուղու
վէճհ իւղրէ այըլմաք վէ րահաթյան-
մաք իւղրէ նիշանճը համամընա կիթ-
տիլէր վէ իշ պու տիւրիւն էրթէսի խի-
թամ պուլտու :

ԳԼԹԼՐԻԶՄ

—Համբարձում աղա , պու սէնէ-
քի գըշըն շիտտէթինէ նէ՞ տէրսին .
գարտաշ ումում տիւնեայը թէքմիլ
գար գաբլատը , Սահարա չէօլիւնտէ
պիլէ գար եաղմըշ :

—Էվվէթ շիտտէթի գըշ եաբար
ամա ճէմիլէր տիւշտիւ արթըգ խը-
ղը գալմատը :

—Խըղը գալմատը՛մը , ճէմիլէր
գաննըմ պու սէնէ պիլիմ քէօմիւրլիւք-
լէրէ տիւշտիւ , քէօմիւրլէրտէ խըղ
գալմատը տէրսէն օնա ամին տէրիմ :

* * *

—Նահու պիրատէր , պու սէնէ Ս .
Սարգիստէ աճապ քա՛շ տիւրիւն օլ-
տու :

—Օ տահա պիլինմէղ , իքի իւշ
այ կէչմէլի քի պէլլի օլտուն :

—Նէտէն պէլլի օլուր քի :

—Էյ օ վագըթա գատար գարը գօ-
ճա տալալարը Բաթրիքսանէյէ եէօ-
րիւյիւշ էթմէյէ պաշլար արթըք :

* * *

—Գուղում տէրպապա , մեծպա-
քին քանի՞ օր մնաց :

—Շիտակը կուգես օրհնած , օրա-
ցոյցին նայիս նէ 12 օր կայ ամա , ա-
սըլ շիտակը , բռնող մը գտնալու է տէ
անոր հարցնելու է :

* * *

—Ծօ տղայ , աս Անճարակին հարս-
նիք ունիմ կըսես , տունին քիլիկ մը
թամիր չը տրիր . անտար հարսնեւոր-
ները գալու ըլլան նէ , եանի տունը
վար պիտի գայ :

—Պօշ տեղը բարա խարճելու վա-
խիդ չունիմ . նշանածիս համար աշ-
խարք արարատ մէթ կընեն կոր քի
տուն շնող է տէյի , էլպէթտէ քի հարս
գալուն պէս տունին թամիրը կը պաշ-
լայէ :

Ա .

—Մարիկ աշխարք արարատ կը
կարգուին հարսնիք կընեն կոր , ինծի
ալ ախճիկ մը բնտուէ տէ հարսնիք մը
ընենք :

—Փեսայ ըլլալու հավէս ունիս նէ
ֆէսդ օսկիով լեցու օր քեզի ախճիկ
տան :

—Անանկ է նէ խումպարա մը չը-
նեմ տէ մէջը բարա եվելցնեմ օր ֆէ-
սըս լեցունեմ :

—Ծօ տղայ , տուն մինչօք օր ֆէ-
սըդ լեցունես նէ , վախնամ ախճիկ չը
պիտի մնայ :

* * *

—Միւսիւ Փօլ ճուճա էրթէսի Ս .
Յակոր պալօսունա կիտէճէ՞քմիսին :

—Մօնչէն ֆուաքըմ կանթլարըմ ,
հէր շէյիմ հաղըր ամա , պիր պիլէթ
ույտուրամատըմ տահա :

—Օտա պիր շէյ մի , պալօնուն տը-
շարընտա սաթարլար , պիր մէճի-
տիյէ վէրի պիր թանէ ալըսըն :

—Ահ մօնչէն , հիչ ումուտոււմ
եօգ ամա պագալըմ :

—Սէն պիլէթ իստէմէղմիսին ,
պիրէր մէճիտիէնէ քաշ թանէ իստէր-
սէն պէն սանա պուլայըմ :

—Պիլէթ սաթարլար պիլիրիւմ ա-
մա , մէճիտիյէի՛ գիմտէն ալմալը :

ՀԱՆԻՊ ԶՍԲԵՐՍԵՏԱ

ԼՕԳԱՆԹԱԻ ՌԻՍՈՒՍԻ

Իշպու լօգանթա , շիմտիէն տէկին
փիլիլիլէն թաամլարըն նէֆասէթի ,
թագըմլարըն թէմիլլիկի վէ ֆիեաթ-
լարըն էհվէնիյէթի ումում միւշթէ-
րիլէրինին թէվէճհիւհ վէ րաղպէթինի
գաղանմըշ , վէ աղ վագըթտա միւշ-
թէրիլէրինին միգտարը արթմըշ օլ-
տուղունտան թէշվիդ օլունարագ ,
պու քէրրէ տախի մէղքիւր լօգան-
թաի ումումի սահիպի , եինէ մէղ-
քիւր լօգանթախանէտէ , պիր պի-
րախանէ քիւշատ իյլէմիշ , վէ կիճէլէ-
րի լօգանթասըլլա պիրախանէսինի սա-
պահա գատար քիւշատէ պուլուն-
տուրմաղա վէ կիճէի թաամլարըն ֆի-
եաթը կիւնտիւղքի ֆիեաթտա օլմա-
սընա գարտար վիրմիշ իտուկինտէն ,
միլլէթիմիղտէն օլսն զէվաթա , պու
մէվսիմ կիճէլէրինտէ , էճնէպի լօ-
գանթա վէ պիրախանէլէրինէ միւրա-
ճաթտան իսէ , մէղքիւր լօգանթա
իլէ պիրախանէի ումումիէնէ միւրա-
ճաթլարըն թապիէնէ իյլէրիլ :

ՏՕՔԹԵՈՐ

ՄԱՏԱՄ ՊԱՍԵԱՆ

Բժշկուհի և մանկաբարձ (լավագիտ) որ երկար տարիներէ յետէ մանկաբարձական ճիւղը գիտական և փորձնական տեսակետով կատարելագործած է : Պիտի գտնուի երկուշաբթի , չորեքշաբթի և չորագին օրերը կէս օրէն վերջը Կ . Պօլիս , Կամիջին դէմ վ . Ծանի գեղարանը , Մահմադարաշա Գ . Գալմաճեանի գեղարանը և Կէ . տիկ բաշա կեդրոնական գեղարանը , ինչպէս նաև ևր տունը որ է Իւսկիւտար Ս . Խաչ եկեղեցւոյ փողոցը թիւ 3 :

ՏՕՔԹԵՈՐ ՊԱՍԵԱՆ

Տէօքթէօն Պասեան մանկաբարձութեան արուեստին և կանանց ու տղայոց վերաբերեալ հիւանդութեանց իբրև մասնագէտ իւր ուսումը կատարելագործած է ի վէննա , ի Բարիկ և ի Լոնտոն 18 տարուան փորձառութեամբ :

Տէօքթէօն Պասեան ճրտարար կը դարձանէ տղապաններն իւր տան մէջ իւսկիւտար Ս . Խաչ եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3 ամեն ուրաթ եւ կիրակի օրերը միջօրէին մինչեւ իրիկուն :

Ի դիւրութիւն իւր յաճախողաց ամեն երկուշաբթի , չորեքշաբթի և չորագին օրերն

պիտի գտնուի ի Պօլիս կամուրջի գլուխն վ . Ծանիի գեղարանը , ի Մահմադարաշա Գ . Գալմաճեանի գեղարանը և Կէ . տիկ փաշա կեդրոնական գեղարանը :

ԳՈՅՈՒՄՃՈՒ

ՎԵ

ՍԱԱԹՃԸ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Օնի իկ Մ . Գրանկըճեան Ռուբին Պաղտատեան վէ Շիւրէքեաւը , քաղաքի թիւ ա . հալիէ իւրն էտէրէր քի , պու տէֆա Պէյ . մղուեալ ճատտէի քէպիրէտէ Ն . 176 (Նէնի թէպթրօնուն իթիսալինտէ) եւնի պիր չէսպէ տէմըշտըրար , հէր նէվ միւնէվէրաթ վէ սայիրէ , ալթուն կիւմիւշ սասաթ վէ գօրտօնար , զարիֆ շալ պրօշարը վ . մ .

տայլեանլար դաեթէ էհվէն ֆիեպթիէ սաթըլըրի հէր չէվ թամիէր եարըլըր :

Մէղքիւր չիրքէլին տիկէր շուպէսի տաթի . Ստանպուլտա չարսուի քէպիրտէ տօղ . րու եօլտա տրր :

ՀԱՏՆՏԻՐ ՔԵՐԴՈՒԱԾԲ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՑ

ՀԱՆԴԵՐՁ

Կարևոր գիտելեք և նշանակութեամբ բառից

ԵՐԿՐՈՐԳ ԳԻՐԲ

Պիտար էֆէնտի Սրապաճեանի սոյն ընտիր հաւաքածոյն , մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է Գալաֆեան տպարանէն և կը պարունակէ թուրք մեծանուն բանաստեղծից նշանաւոր երկերն :

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց ըով ի գին 6 դալրուշ :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԵՐԻՏԵԻ ՇԱՐԳԻՅԷ ԼՐԱԴՐՈՑ

— 180 —

Արդիւր եւ Եւփիմէ արտասուալից աչօք ծերունւոյն մահճակալին քով ծնրադրեցին :

— Արդիւր և դու աղջիկս , միշտ սիրեցէք զիրար եւ երջանիկ եղիք , Արդիւր , կը փափաքիմ որ մեռնելէս յետոյ մարմինս մօրդ գերեզմանին քով փոխադրել տաս այս դղեակին մատուռին մէջ , և պարտք կը դնեմ վրադ , որ այս դղեակը երբէք , կիմանա՞ս Արդիւր , երբէք չը ծախես . Մօնթէկիւնեբու նախահայրը գնած է այս դղեակը խաչակրաց ժամանակ կը փափաքիմ որ մինչեւ վերջը Մօնթէկիւնեբու սերնդեան մնայ :

— Հայր իմ , երբէք ուրիշի չպիտի ըլլայ դղեակը և եթէ ես մեռնիմ իսկ , զաւակացս պիտի կաակեմ որ չը ծախեն եթէ զաւակներու տէր ըլլամ :

— Պիտի ըլլաք , որդեակք իմ , ա՛հ , շունչս կը բռնուի , բան մը չէ , կնոջ անունը Եւփիմէ է գրած էիք , այո՛ , կը յիշեմ , զքեզ մահւնէ ազատեք է , շնորհակալ եմ քեզի , սիրելի դուստր իմ :

— Հայր իմ , ըսաւ Եւփիմէ հեծկլտալով , օրհնէ դմեղ :

«Օրհնեալ ըլլաք» ըսաւ հազիւ լսելի ձայնով մը և գլուխը նորէն բարձին վրայ ինկաւ :

— Բայց բժիշկ մը , գոչեց Արդիւր դէպ ի գուռը սրանալով :

— 177 —

— Ներէ բարեկամք իմ ծառուղւոյն վրայ չըջագայութիւն մը ընել գացի , բայց ձեր Փաւրիզը այն աստիճան հրապուրիչ է որ ժամանակին անցնիլը չըզգար մարդ :

Արդիւր իւր բարեկամին ձեռքէն բռնելով , Եւփիմէի ըսաւ :

— Սիրելիդ իմ դերկոմսուհի , ձեզ կը ներկայացնեմ իմ ազնիւ բարեկամս պարոն Լուի Պօնաբարթ , փոխ տեղակալ թնթանօթածիդ զօրաց . Ֆրանսայի քաջարի զինուորականներէ մին :

Սպայի խորին խոնարհութիւն մը ըրաւ :

— Բարեբաղդ եմօր , պարոն , ըսաւ Եւփիմէ , առ այժմ ինձ օտար քաղաքի մը մէջ ընտիր բարեկամի մը կը ծանօթանամ :

— Դերկոմսուհին մեծ պատիւ կընէ ինձ , այսու հանդերձ օտարուհի մը չէք մեզ համար . Ֆրանսա բոլոր աշխարհի մայրաքաղաքն է , ընդհանուր մարդկութեան հայրենիքն է :

— Արդէն ընդհանրապէս , Ֆրանսայի համար օտարներուն համոզումն այդ է պարոն :

— Ինչպէս որ իմ ալ բուն հայրենիքս Գօրսիա է , սակայն Ֆրանսացիի արիւն կը կրեմ :

— Այսու հանդերձ , ըսաւ Արդիւր , բուն Ֆրանսացիէ մը աւելի կը սիրէ Ֆրանսան :

— Բայց մենք միշտ Ֆրանսայի վրայ խօսելով , բոլորովին կը մոռնանք վիպային երկրի մը մայրաքաղաքը Կ . Պօլիսը . կըսեն թէ շատ

ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ

Տ Է Պ Պ Օ

26 Սրահայոյսա, Եկեղի Ճամբայէ 26

ՍԲԷՉԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՆՊՕԼ ՔԵՕՐԵՐԻՆ ԲԱՐՉԸՍՐՆՈՒՄ — 77

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂԸՆԸ ԵՕԼՈՒՄ — 168

Մէջքիւր Եկեղիսանէ վէ սրէչար տիւքքեանլարնոս միւթէատափա վէ Ենվայի թերթիպաթը քիմեկվիյէ վէ Ենվա վէ մուսլէմաթ վէ ալէաթը ճէրրահիյէ, վէ Ելէա ճինս լասթիք իւէ չէլիքտէն մատմուլ ալաթ ու Ետէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլինաէ պաղլար, վէ Պրանսրզ վէ Լնկիլիզ Ենվալարը, սոլֆաթսնոն Են ալէա ճինսի, Եէրլի վէ Ենէպի մաւտէն սուլարը, Փոթօլըաֆճըլար իչիւն թէրթիպաթը քիմեկվիյէ, Պրտօ շարապլարը, Գօնեաքլար, Ենվաթ իչիլիէր, Գօգուլու սապուլար, Ենէֆիս բուտրա, օ սը Գօլօնեք, սաչ սուլարը, տիւզկիւնլիւքէր, վէ Ըսքէչարլար իւէ քիմեալսանէլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ ալաթ ու Ետէվաթ մվճուլու օլուպ, թօրտան վէ բէրաքէնաէ Փիրուլսթ օլունուր:

Քէզալիք մէջքիւր տիւքքեանլարտա մուսլէնէի թըպալիյէ տախի իճրա օլունուպ, պունա մախսուս օտալար վար տը:

Պէյօղլու Եկեղիսանէսի կէճէլէր աչըգ սըր

Ձէյլ.— Պիլճիլիւէ Ենվա վէ Եմթաամրդըն Են ալ' ո ճինստէն օլտուղւնու վէ բէք Ենվէն Փիլյաթլա սաթըլտըղընը Տօգթօր Եֆէնտիլէրէ վէ բազալէթլա Ենալիյէ իլան ու պէյան իտէրիլ

ԱԻԵՏԻՍ ՊԵՅԼԵՐԵԱՆ

ՃԱՆՖԵՍՏԻ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Իսթանպուլտա չարշուի քէպիրտէ Սանտալ-պէտէսթէն սօգաղը Ե 7

Իշպուլ մաղաղատա, Եէր նէվ նէֆիս իրէքլի եանի սիեաճ կըօն սաթէն տը լիօն, օթօման, արմիւ, ֆայլ ֆրանսէ, չիչէքլի տամասէ, սաթրանճըլ գատիֆէ վէ սայիլ ընէլլի գումաշլար պուլունուր:

Թալիպ օլան ֆամիլեալաւըն միւրաճաթլարընտա, կէրէք գումաշլարըն նէֆասէթի վէ կէրէք Ենվէնիկէթի ճիհէթիլլէ խօշնուտ օլաճագլարը խասսէթէն պէեան օլընըր:

— 178 —

սիրուն է, բայց արկածալից, եթէ դերկոմսին հարցնենք, զոր ձեր շնորհիւ անվրէպ մահուանէ մը աղատեր է:

— Ահ, այդ չնչին պատմութիւնը պատմեց ձեզ, ըսաւ Եւփիմէ փոքր ինչ երեսներն կարմրելով:

— Ի՞նչպէս չըպատմէի սիրելիդ իմ, ըսաւ Արդիւր, այդ արկածին կը պարտիմ իմ երջանկութիւնս:

Այս միջոցին Սիմօն իմաց տուաւ որ սեղանը պատրաստ է, Եւփիմէ Պօնաբարդի թեւը մտնելով սեղանասրահը անցան:

Ճաշէն վերջը Լուի Պօնաբարթ հրաման խնդրելով մեկնեցաւ, Արդիւր և Եւփիմէ հետեալ օրն Նանսի երթալու համար մեկնեցան Փարիզէն:

Երբ Նանսի դղեակն հասան կոմսին սեռեկապանը դիմաւորեց զիրենք և որ խիստ տըխուր կերեւէր, Արդիւր սպասաւորին տխրութիւնը տեսնելով, անձկութեամբ հարցուց:

— Ֆիլիպ, հայրս ինչպէս է:

— Հիւանդ է դերկոմս, երկու օրէ իվեր է միշտ ձեր անունը կուտայ, եկէք, ոհ, ի սէր Աստուծոյ եկէք, ձեր ներկայութիւնը թերեւս զայն ի կեանս վերադարձնէ:

Արդիւր աճապարեց, Եւփիմէի հետ հօրը սենեակը գնաց ուր կոմսը մահօնէ չքեղ մահաւալի մը մէջ պառկած էր:

— 179 —

— Հայր իմ, սիրելի հայր իմ ըսելով Արդիւր հօրը փարեցաւ:

— Արդիւր, դաւակն թոթովեց ծերունին կիսով չափ անկողնոյն մէջ ելնելով, վերջապէս եկար, Աստուած չուզեց որ առանց զքեզ վերջին անգամ մը տեսնելու մեռնիմ. և երկու ձեռներով Արդիւրին գլուխը բռնելով պիշ պիշ նորա երեսը նայիլ սկսաւ:

Եւփիմէ այս տեսարանէն վրդոված անկիւն մը քաշուած կը կենար:

— Հայր իմ չպիտի մեռնիս, պէտք է անմիջապէս Փարիզէն բժիշկներ բերել տալ:

— Անօգուտ է դաւակն, բժիշկներն օգուտ մը չեն կրնար ընել ինձ. մինչ այսօրըքեզ տեսնելու տեսնանքէս միայն ապրեցայ, ալ իմ ժամանակս լրացած է. ո՞ր է կինդ, հետդ չը բերի՞ր:

— Հոս է, հայր իմ, ըսաւ Արդիւր գլուխը ետին դարձնելով, որ պահ մը Եւփիմէի ներկայութիւնը մոռցած էր:

Եւփիմէ կոմսին մահճակալին քովը եկաւ և ծերունւոյն նիհար ձեռքը բռնելով համբուրեց:

— Ստուգիւ գեղեցիկ է կինդ, ըսաւ կոմսը և դողդոջուն ձեռներովը ճակատն համբուրեց, օրհնեալ ըլլաք դաւակներս, երջանիկ եղիք, մօտեցէք, որդեակք իմ կղզամ որ ալ ժամանակ չմնաց, մօտ, աւելի մօտ: